

SKÄRGÅRDSBÅT I I LÅGOR VID HJUVIK

40 passagerare hoppa överbord

Alla tros vara räddade

Tre till sjukhus men ingen
allvarligt skadad

En egendomlig fartygskatastrof inträffade i Göteborgs skärgård på tisdagskvällen strax efter klockan 6. Öckeröbolagets ångare Havsbandet, som gick på sin ordinarie tur till norra skärgården, råkade i brand strax innan fartyget skulle anlöpa Stora Varholmens brygga. Ombord befunno sig ett 40-tal personer, vilka måste kasta sig överbord för att undgå den våldsamt uppblossande elden. Inom några minuter var fartyget övertänt, och passagerarna hade inget annat val än att hoppa vattnet. Dessbättre voro en mängd fiskebåtar och lustbåtar i närheten, och så vitt man vet räddades alla passagerarna. De som ej själva togo sig i land, upptogs av småbåtarna och av den efterföljande ångaren Öckerö.

Orsaken till eldsutbrottet är ännu höljt i dunkel. Av passagerarnas och befälets berättelser att döma, har elden uppstått akter om pannrummet. Elden spred sig med lavinartad fart, och flera av passagerarna erhöilo smärre brännskador.

"Havsbandet" avgick kl. 5,20 på sin ordinarie tur till Varholmen, Hjuvik, Knippla, Hyppeln och Rörö. Kl. var 10 minuter över 6, då ångaren närmade sig Varholmen. Då slogo plötsligt lågor fram i närheten av maskinrummet. Inom några minuter var ångaren övertänd, och kapten E. W. Andersson, som förde fartyget satte då kurs mot närmaste land. Ångaren befann sig tvärs över Hällsvik och vid Örnkulen innanför Mansholmen tog båten törn mot land. Då hade emellertid nästan samtliga 40 passagerare måst hoppa överbord för att rädda sig undan lågorna. Flertalet fingo tag i livbälten och höllo sig flytande på dessa tills de småbåtar, som svärmade omkring Hjuviksvattnen hunno komma till und-

sättning. En viss förklarlig rädsla för att ångpannan skulle explodera gjorde, att man inte vågade gå alltför nära den brinnande ångaren, men dessbättre förefaller det dock som om man fick räddat samtliga passagerare. Man hyste ett slag oro för ett par personer, som voro i sällskap med en kvinnlig passagerare, som blev skadad, så att hon måste föras till Sahlgrenska sjukhuset, men det kom sedan fram, att de saknade räddats av roddbåtar och förts välbehållna i land på Rörö, dit de skulle. Dessutom hyste man farhågor för att en äldre man som skulle till Rörö, och som uppgavs vara hemmahörande i Kalvsund skulle ha blivit borta, men dessa farhågor ha inte hittills blivit bekräftade.

Moder med 5-årigt barn hoppade i sjön

Fartygsbranden observerades vida omkring, men det var fru Sophus Petersen på Lilla Varholmen, som alarmerade polis och ambulans. Brandkåren ryckte genast ut under befäl av vice brandchefen Nils Grönvall, men då stod "Havsbandet" redan på grund vid Örnkulen och höll på att brinna ned. Att göra något besök ombord var ogörligt, och att försöka släcka elden var lönlöst. Bradbilarna, som ryckt ut från Lundby brandstation och huvudbrandstationen kunde därför inte uträtta något, utan återvände om en liten stund.

Ambulansbilarna togo hand om

eldaren Harry Jansson, som skadat sig i ena foten då han skulle taga sig upp ur maskinrummet, och den nämnda damen, som blivit bränd, enligt uppgift i huvudet. Några allvarligare skador torde de inte ha erhållit. En tredje person, arkitekten Ragnar Dahlberg från Göteborg, fördes även till Sahlgrenska sjukhuset, men han fick lämna sjukhuset efter det han blivit förbunden.

Kapten E. W. Andersson stod kvar på bryggan till dess, att fartyget gick på grund vid Hjuvikslandet, och han och åtta personer.

(Forts. på sid. 4.)

(Forts. från sid. 1.)

som befunno sig på fördäcket kunde taga sig i land, även om de måste vada i till stranden.

Ångaren ett väldigt bål vid stranden.

När Ny Tids medarbetare kom ut till Hjuvik, låg ångaren som ett enda väldigt bål vid stranden. Lågorna slog högt upp och en tjock rök steg mot himlen. Elden observerades långt ut i inloppet och en mängd motorbåtar togo kurs mot Hjuvik för att undersöka orsaken till den stora brasan. Man hade gått man ur huse för att titta på tragedien, och det surrade många rykten i luften om flera omkomna. Dessbättre kunde man inte på tisdagskvällen få någon bekräftelse på, att någon blivit borta, och vi skola väl hoppas, att alla verkligen blivit räddade.

Hur många som varit ombord, fanns det ingen möjlighet att konstatera, då biljetthälften blivit lågornas rov. Men man uppgav siffran till mellan 30 och 50 passagerare. Enligt omdömesgilla passagerares utsago torde det varit omkring 40 personer ombord, och rederiets representanter anse, att antalet torde ha något överstigit 30-talet.

Medan vi stodo där på respektfullt avstånd — man väntade en ångpanneexplosion vilket ögonblick som helst — blev plötsligt röken tjockt svart. Nu gick pannan menade man, men detta var tydligen felaktigt. Enligt vad sakkunniga upplyste berodde den svarta röken på att elden nått ett oljefat i lastrummet.

Hr Jan Eriksson, som legat ute och fiskat i sin båt, berättade, att han sett rök och lågor slå upp från "Havsbandet" och han satte då genast kurs mot ångaren för att försöka rädda några av de ombordvarande. Han såg hur de hoppade i sjön, den ene efter den andre. En dam med ett litet barn hoppade i och hon höll barnet, som kunde vara 5 år gammalt tätt tryckt intill sig. Som väl var togs hon och barnet upp ganska fort av tillskyndande båtar.

Många som hoppade i vattnet hade livbälten, men en del hade inte fått

son, Jan Mellin, Tore Sandström, Margot Aaröe, Brita Andell, Stina Bohlin, Gunnel Bergendal, Brita Broberg, Lillemor, Dahlo, Hillevi Florath, Barbro Hassling, Ulla Svensson, Kerstin Hulthén, Barbro Jonasson, Ingabritt Karlsson, Ingabritt Lidbeck, Irene Lundqvist, Gerd Lundqvist, Mona Reuterberg och Ulla Sandberg.

Simmarmärket i silver utdelades till tio, brons till 12 och järn till 20 elever.

tag i sådana. Några tillhörigheter hade man inte hunnit rädda, men damerna hade i allmänhet haft sinnesnärvaro att taga med sig sina handväskor. Det såg ganska makabert ut att se dem hålla väskorna krampaktigt fast, fast det gällde att rädda livet.

Började elden i toaletten?

Vi fingo ett samtal som hastigast med maskinisten ombord hr Edvin Persson, som förklarade, att elden börjat akter om maskinen. Påståendena, att det skulle ha varit en pannexplosion som förorsakat elden tillbakavisade han som löst prat. Det var ingen explosion och maskinen arbetade länge sedan fartyget gått på grund. Då det låg vid stranden hördes också ett egendomligt ljud från fartyget, vilket tydde på att maskinen arbetade.

Bolagets representant, kamrer Österberg, hade omedelbart, så fort han fick reda på olyckan tagit en motorbåt över från Hälso. Han ansåg för sin del olyckan alldeles oförklarlig. Av allt att döma torde elden ha uppstått i eller invid toaletten akter om maskinen.

En förklaring skulle kunna vara att elden börjat i den bostad som ligger under landsprånget, men där hade ingen varit sedan tidigt på morgonen, så denna förklaring kan inte godtagas. Det kan därför anses troligt, att elden förorsakats av att någon kastat en brinnande cigarett i toaletten eller invid denna, eller möjligen en brinnande tändsticka. Att elden fått en sådan snabb spridning är emellertid mycket egendomligt.

På maskinen fanns inte något fel, vilket bevisas av att denna arbetade ända till kl. halv 8, trots att fartyget var ett enda bål. Maskinen fungerade fullständigt oklanderligt.

Båten är försäkrad i Heimdal, så bolaget gör ingen direkt förlust. Men det är ett bra båt, som bolaget förlorat, säger herr Österberg. Och det blir ju en stor förlust genom att en del turer måste inställas. Bolaget har inte fler båtar än som behövs för att upprätthålla den stora trafiken på norra skärgården.

Hittills inget belägg för att någon omkommit.

Vid olycksplatsen hade infunnit sig såväl landsfiskal Forsström som landsfiskal Sture Nilsson, vilka gjorde energiska efterforskningar, om någon av passagerarna blivit borta. För Ny Tids medarbetare framhöll landsfiskal Forsström, att såvitt han redan då kunde bedöma ej hade fått något belägg att någon passagerare omkom-

mit. Man hade hyst oro för ett par släktingar till den dam, som blev bränd och fördes till Sahlgrenska sjukhuset, men det hade sedan visat sig, att dessa räddats av en roddbåt och sedan med någon av bolagets ångare "Öckerö" eller "Tessin", vilka båda ankommo till platsen en stund efter katastrofen, förts till bestämmelseorten Rörö.

Förhör med fartygets befäl och besättning kommer att hållas under onsdagen med början kl. 11 för att utröna orsaken till den egendomliga olyckan. Troligen kommer landsfogde von Sydow själv att leda förhöret.

Duktiga pojkar utförde goda räddningsbragder.

Befolkningen i Hjuvik gjorde verkliga stordåd genom att raskt skynda de nödställda passagerarna till hjälp. Inom några minuter hade ett 25-tal båtar av alla slag skyndat till undsättning, och det var tack vare detta raska ingripande som olyckan inte fick några katastrofala följder. Särskilt vilja vi ge en eloge åt de pojkar som i roddbåtar togo sig ut till närheten av fartyget och fiskade upp passagerarna. Det fanns ekor, med pojkar som roddare, vilka räddade fem à sex personer. Det är en bragd som länder dem till hedret.

Många av passagerarna fingo smärre brännskador. Innan de tog det djärva språnget ut i vattnet, hade många fått kläderna antända. Flera blevo svedda till och med i hår och ögonbryn. Men dessbättre ha inga allvarligare skador inropparaterats.

"Havsbandet" är byggd 1902 i Motala och mäter 113 bruttoton. Fartyget gick på sin tid i Bråviken under namnet "Kolmården" men inköptes till Göteborg och konkurrerade med Styrsöbolaget under namnet "Styrsö Express". 1935 köpte Berg på Hälso ångaren och insatte den i trafik på norra skärgården. Det har varit en god båt, som gjort sina 10 knop och varit uppskattad av passagerarna.

L-n.

"Havsbandet" har körts på grund på Örnkullen vid Hjuvik.

"Jag sjönk några meter men kom upp igen"

Elden spred sig med lavinartad hastighet ombord

— Vi befunno oss ungefär 4 minuter från Varholmens brygga, då katastrofen inträffade berättar yrkesläraren Ove Ekberg vid ett samtal med Ny Tid. Cementarbetaren Arvid Gustafsson och jag sutto i aktersalongen, då vi sågo att det slog upp rök i närheten av maskinrummet. Vinden låg på mot aktern och vi drogo oss tillbaka mot aktern. Plötsligt sågo vi flammor slå upp. Elden spred sig med lavinartad hastighet och gnistorna språkade. Det hela gick förfärligt hastigt. Det var ingen knall eller någon slags explosion, utan elden slog fram rent oförklarligt.

Yrkesläraren Ove Ekberg.

— Jag klättrade över relingen för att undkomma lågorna och ställde mig på den utlöpande kant som finns på fartygets yttersida. Där fick jag tag i ett räddningsbälte, som jag krängde på mig, och hoppade så i vattnet. Jag sjönk några meter men kom upp och började simma mot land. Någonstans mellan Hjuvit och Hällsvik nådde jag stranden och nådde i land.

Det var en enda villervalla ombord vid eldsutbrottet, men jag kan inte påstå, att det var någon panik. Naturligtvis hördes jämmerrop, ty det var flera bland passagerarna som blevo brända av lågorna. Att jag inte heller på sig livbältet i hastigheten. Men de måste alla hoppa i sjön. Möjligen var det några i fören, dit elden ej nådde så fort, som blevo oberörda av lågorna och kunde stanna kvar tills båten sattes på grund. Men för att komma i land fingo de nog hoppa i sjön även de, fast det var ju alldeles invid stranden.

— Vi voro åtta stycken som skulle till Varholmen och alla dessa blevo räddade. Det dröjde ju litet innan vi lyckats samla ihop dem från olika håll. En hel massa båtar skyndade

till undsättning och togo upp dem som kämpade i vattnet. Men så småningom samlades alla vi varholmsbor till vår ö, och det konstaterades att vi voro relativt oskadda.

— Jag såg dock en hel del som fingo smärre skador. Yrkesläraren Sven Jansson vid Vanförestalten blev bränd i nacken av elden. Han hoppade inte i sjön förrän elden nådde honom. Det var ju fråga om sekunder här. Arkitekter Ragnar Dahlberg fick också brännskador, och blev förd till Sahlgrenska sjukhuset för att bli omsedd. Då jag kravlade mig i land observerade jag en passagerare, som också hamnat på samma ställe som jag och som blivit skadad. Men han hade troligen stöt sig på något sätt, ty ena armen var blodig på honom.

Man kan ha olika åsikter

om vilken mjuk matta som är vackrast. Men det finnes bara en mening om vem som säljer billigast. Det gör

LINOLEUMBOLAGET
JUNSSON, FRÄNDBERG & Co.
6 KORSGATAN 6.

Kläder och plånbok lämnade i sticket

*En tur i olyckan, att katastrofen
inte inträffade på en söndag*

— Då jag såg att elden med våldsamt hastighet grep omkring sig, drog jag av mig byxorna — skorna hann jag inte få av mig — och dök från ångarens däck, omtalar cementarbetaren Arvid Gustafsson. Båten befann sig väl på omkring 500 meters avstånd från land, men sedan jag simmat mellan 75 och 100 meter blev jag upptagen av en roddbåt och förde iland i Hjuvik. Kläderna och plånboken med en mindre summa pengar blev ju borta, men livhanken klarade jag, och det var ju huvudsaken.

— Det var en herrans tur, att det var en mellandag i veckan, som olyckan inträffade på, då det inte var så mycket folk. Passagerarna uppgingo väl till omkring 40 personer. Men hade det varit en söndag, då båten är packad med folk, hade det blivit ööverskådliga konsekvenser.

Det var ganska svårt att i en hast få tag i livbälten, vilka voro placerade akteröver, så vitt jag kunde se. Dessutom gick det ju hastigt. På 4—5 minuter var båten övertänd.

Det är en sak, som jag också tycker är litet underlig, och det är, att kaptenen inte omedelbart satte kurs mot land. Nu dröjde det några minuter, innan kursen ändrades. Det föreföll mig, som om kaptenen ville försöka uppnå Hjuviks brygga, och där ilandsätta passagerarna.

Cementarbetaren Arvid Gustafsson.

**Då byxorna fattade
eld hoppade jag över
bord.**

En ung man, Jan Gullbring, som varit med ombord, berättade, att elden utbröt kl. 6,10. Han hade suttit i aktersalongen och sett rök uppstiga midskepps. På en minut hade elden spritt sig till aktern. Jag väntade, att kaptenen skulle ge någon order om att livbåten skulle sättas i sjön, men då det inte kom någon order kunde jag inte vänta längre, ty elden hade redan nått fram till mig och antänt mina byxor. Då hoppade jag i sjön. Jag simmade väl en 25 meter, då en motorbåt hämtade upp mig. Jag beräknar, att båten befann sig på c:a 500 meter från land, då jag hoppade i. Då jag låg i vattnet såg jag, att båten styrde mot land, och det tog väl 5 minuter, innan den törnade på.

NY TID

Onsdagen den 16 Augusti 1939